

Justis- og beredskapsdepartementet  
Postboks 8005 Dep

0030 OSLO

Deres ref: : 201203114

Vår ref: 12/1695-10/STPE

Oslo, 06.06.2012

## **UTLENDINGSDIREKTORATETS INNSPILL TIL NYTT EU-REGELVERK OM PERSONVERN - FORSLAG TIL GENERELL FORORDNING OM BEHANDLING OG OVERFØRING AV PERSONOPPLYSNINGER (GENERAL DATA PROTECTION REGULATION)**

Vi viser til brev av 30. april 2012 fra Innvandringsavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet (JD) om EU-kommisjonens forslag til ny generell forordning om behandling og overføring av personopplysninger. Forordningsutkastet ble sendt på offentlig høring 19. april 2012.

Utlendingsdirektoratet er ikke selvstendig høringsinstans, men er bedt å vurdere om forslag til ny forordning får konsekvenser for utlendingsfeltet.

### **Generelle merknader**

Utlendingsdirektoratet har vurdert forordningsutkastet sammenholdt med bestemmelsene i gjeldende personverndirektiv og personopplysningsloven. Forordningsutkastet gir blant annet bedre rettigheter til den registrerte sammenlignet med gjeldende personverndirektiv. Forordningsutkastet samsvarer imidlertid i stor grad med dagens personopplysningslov, og flere endringsforslag av relevans for Utlendingsdirektoratet er allerede gjeldende rett i Norge i dag. Eventuelle endringer i vår nasjonale lovgivning på bakgrunn av ny EU-personvernforordning vil således få begrenset betydning for utlendingsfeltet.

Utlendingsdirektoratet mener det er uklart om alle endringsforslagene får anvendelse for offentlig forvaltning, herunder utlendingsforvaltningen. Vi antar at enkelte bestemmelser, som for eksempel artikkel 18 *Rett til dataportabilitet*, først og fremst gjelder overfor private tjenestetilbydere. Det er viktig for utlendingsforvaltningen at rettstilstanden på vårt fagfelt er klar og tydelig.

I den forbindelse gjør vi oppmerksom på at artikkel 21 på nærmere bestemte vilkår gir nasjonal lovgiver blant annet adgang til å begrense forordningsutkastets kapittel III *Den registrertes rettigheter*. Det fremgår av Justis- og beredskapsavdelingens forslag til lovvedtak i Prop. 95 L. (2011-2012) punkt 4.2 at et grunnleggende formål bak utlendingsregelverket er å sikre den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet og landets økonomiske velferd, samt å forebygge uorden eller kriminalitet. Utlendingsdirektoratet mener derfor at forordningsutkastets kapittel III kan gis begrenset anvendelse for utlendingsforvaltningen, se artikkel 21 nr. 1 bokstav e, jf. bokstav a og c. Departementet bør vurdere hvorvidt bestemmelsene i forordningsutkastets kapittel III skal gjelde for utlendingsforvaltningen.

Vi vil i det følgende redegjøre kort for enkelte problemstillinger knyttet til forordningsutkastet som gjør seg gjeldende for utlendingsforvaltningen.

## **Merknader til kapittel II - Prinsipper**

### ***Trekk av samtykke***

Forordningsutkastet artikkel 7 nr. 3 gir den registrerte til enhver tid rett til å trekke sitt samtykke tilbake. Det er derfor hensiktsmessig at alle sider ved offentlig myndighetsutøvelse, herunder behandling av personopplysninger i utlendingssaker, er hjemlet i lov.

Utlendingsforvaltningen i dag behandler i all hovedsak personopplysninger og sensitive personopplysninger med hjemmel i lov, og er således i svært begrenset omfang avhengig av den registrertes samtykke.

## **Merknader til kapittel III – Den registrertes rettigheter**

### ***Elektronisk innsyn og autentisering***

Det fremgår av forordningsutkastet artikkel 15 nr. 2 at den registrerte har rett til elektronisk innsyn i de opplysninger som behandles av den behandlingsansvarlige.

I utlendingsforvaltningen eksisterer i dag så godt som ingen systemstøtte for elektronisk innsyn i opplysninger som behandles i Utlendingsdirektoratets sentrale databaser og fagsystemer.

Dersom søknaden fremmes elektronisk gjennom "Søknad på Nett" (SpN) har søkeren - inntil søknaden ferdigstilles og oversendes utlendingsmyndighetene - elektronisk innsyn i og adgang til å elektronisk rette opplysninger vedkommende selv har registrert i nettløsningen. Utlendingsdirektoratet har gjennom EFFEKT-programmet utviklet en teknisk løsning som gir advokater elektronisk tilgang til klientens saksdokumenter i utlendingssaken. Vi presiserer imidlertid at løsninger for innsyn tilsvarende "MinSide" ikke foreligger i utlendingsforvaltningen i dag.

Forordningsutkastet forsterker behovet for å utvikle tekniske løsninger som gir den enkelte søker elektronisk innsyn/tilgang til egne person- og saksopplysninger som behandles og hvordan disse behandles i utlendingsforvaltningen. En viktig forutsetning for å kunne utvikle sikre elektroniske tjenester som gir søkerne et slikt innsyn/tilgang er at de tekniske løsningene ivaretar kravene til autentisering, integritet, konfidensialitet og ikke-benektning i henhold til eForvaltningsforskriften.

Dagens IT-systemer i utlendingsforvaltningen begrenser utviklingen av slike komplekse løsninger som ivaretar ovennevnte krav i tilstrekkelig grad. Det er særlig utfordringer knyttet til sikker autentisering (identifisering) som hindrer utviklingen. Utlendingsdirektoratet mener det er hensiktsmessig å ta i bruk nasjonale felleskomponenter i offentlig forvaltning, i dette tilfellet ID-porten/MinID, for å utvikle IT-løsninger som gir søkere innsyn/tilgang til opplysninger som behandles i utlendingsforvaltningen. Selv om utlendinger ikke er hovedmålgruppen for ID-porten bør portalen tilrettelegge for at utlendinger kan registrere seg.

### ***Retting av personopplysninger***

Forordningsutkastet artikkel 16 gir den registrerte rett til å kreve retting av uriktige personopplysninger.

Utlendingsdirektoratet gjør oppmerksom på at det i noen tilfeller kan være i søkerens interesse å gi uriktige opplysninger til utlendingsforvaltningen for å oppnå goder eller unngå sanksjoner.

Kontrollhensyn taler for at offentlige myndigheter gis adgang til å unnlate å etterkomme den registertes anmodning om retting dersom forvaltningen anser opplysningene for å være korrekte, eller dersom den ikke korrekte opplysningen er nødvendig av dokumentasjonsmessige hensyn. Den behandlingsansvarliges mulighet til å avslå retting kan med fordel fremkommer eksplisitt av forordningsutkastet.

### ***Sletting av personopplysninger***

Det fremkommer av forordningsutkastet artikkel 17 at den registrerte kan kreve at den behandlingsansvarlige sletter personopplysninger om seg selv på nærmere bestemte vilkår.

Det er først og fremst artikkel 17 nr. 1 bokstav a som kan få betydning for utlendingsforvaltningen. Begrenset lagringstid av personopplysninger i utlendingsdatabasen (UDB) frem til én søknad er ferdigbehandlet, vil medføre at søkere må fremskaffe samme dokumentasjon for hver ny søknad om tillatelse. Personopplysninger som behandles i forbindelse med én utlendingssak vil som regel også være faglig relevante og nødvendige for vurderingen av eventuelle senere utlendingssaker, samt gjennomføring av etterkontroll. Utlendingsdirektoratet mener derfor at vilkårene for å be om sletting som fremgår av artikkel 17 sjelden vil være oppfylt i utlendingssaker.

Problemstillingen om hvorvidt personopplysninger i utlendingssaker skal slettes i UDB gjør seg først og fremst gjeldende i saker der søkeren er innvilget norsk statsborgerskap. Utlendingsforvaltningen vil kun unntaksvis ha behov for personopplysningene etter at en utlending er innvilget norsk statsborgerskap, og da typisk i forbindelse med et eventuelt tilbakekall av norsk statsborgerskap. Vi viser i den forbindelse til unntaksbestemmelsen i artikkel 17 nr. 4 bokstav b som etter vår vurdering får anvendelse for offentlig forvaltning, herunder utlendingsforvaltningen. Det fremgår av bestemmelsen at i stedet for sletting kan tilgangen til og bruken av personopplysninger begrenses dersom de skal oppbevares som bevismiddel, selv om den behandlingsansvarlige ikke lenger har behov for disse for å utøve sine oppgaver. Det bør imidlertid vurderes nærmere om hvor lenge opplysninger i offentlige register, herunder UDB, kan oppbevares som bevismiddel.

Vi gjør oppmerksom på at personvernforordningens regler om sletting og arkivlovens regler om kassasjon og sletting i offentlig forvaltning bør harmoniseres.

Utlendingsdirektoratet gjennomfører i dag ikke sletting av personopplysninger fra våre IT-systemer (verken fra sentral database, elektronisk dokumentarkiv eller fagsystemer). IT-systemene er heller ikke tilrettelagt for sletting av opplysninger, da sletting av enkelte informasjonselementer er kompleks, omfattende og dermed ressurskrevende å gjennomføre.

## **Merknader til kapittel IV – Behandlingsansvarlig og databehandler**

### ***Krav til nye IT-løsninger***

Ny personvernforordning vil legge premissene for utlendingsforvaltningens fremtidige IT-løsninger. Forordningsutkastets krav til personvernvennlige IT-systemer må tas hensyn til i planleggingen og utviklingen av nye IT-systemer. Erfaringsmessig er det svært komplisert, risikabelt og kostnadskrevende å implementere nye tekniske krav i eldre IT-løsninger. For å oppfylle eventuelle nye tekniske krav i personvernforordning kan det være mest hensiktsmessig å utvikle nye IT-løsninger i utlendingsforvaltningen i stedet for å tilpasse eksisterende løsninger. Utlendingsdirektoratet har lansert et utredningsprosjekt som skal se nærmere på utfasing av fagsystemet DUF (Database for utlendings- og flyktningsaker). Formålet med utfasingen av DUF er å redusere kompleksiteten av systemporteføljen betydelig som vil bidra til å redusere veksten i

basiskostnader til drift, vedlikehold og forvaltning av IT-systemene. For en nærmere redegjørelse av utredningsprosjektet viser vi til Utlendingsdirektoratets innspill til Statsbudsjettet 2013 (deres referanse: 201106597-/TØM, vår referanse: 11/1678-18/SLA).

Med hilsen

Frode Mortensen  
avdelingsdirektør

Marius Mølmen Moen  
underdirektør